

Om maar meteen met de deur in het kersverse huis 1955 te vallen wil het Bestuur alle leden, die op vaak originele wijze ons hun beste wensen voor het nieuwe jaar hebben aangeboden, graag hartelijk bedanken. We hebben deze attentie zeer op prijs gesteld.

Trouwens er zijn nog meer redenen waarom wij erg verheugd het nieuwe in zijn gestapt. Om te beginnen met het meest akelige begrip "geld" dankt de penningmeester alle mensen, die zo keurig hun contributie voor 1955 door een girostorting in orde hebben gebracht. Hij heeft letterlijk gezegd: "Dat vind ik nu echt fijn, dat de lui zo vlot en zonder herhaaldelijke verzoeken even hun contributie betaald hebben". Dat is dus gelukkig ook al weer van de baan. Wij willen de pagina's van Vita Marina altijd maar het liefste met artikelen, waar U met het oog op de liefhebberij iets aan heeft.

Het zal de lezers ook zeker opvallen dat de uitvoering van Vita Marina een wijziging heeft ondergaan.

Laten we eerlijk zeggen dat we er lang en breed over gepraat hebben. We waren erg gewend aan het cyclostyle-procede, dat naar mijn persoonlijke mening toch eigenlijk ook niet mooi is en illustratief gezien vrijwel onbruikbaar is. De lezers zullen zich niet in kunnen denken hoe wij vaak zitten te ploeteren om de tekeningen bij de artikelen enigszins dragelijk op stencil te brengen. Heel vaak moesten wij lelijke woorden zeggen tegen die akelige stencils, waar geen mooie tekeningen op te maken waren en die wij toch zo graag bij een artikel hadden willen plaatsen. Dan moesten we vaak met zeer simpele gevalletjes gedoegen nemen.

Tot voor kort maakten wij kennis met het procede, waarin wij nu Vita Marina voor U hebben klaar gemaakt.

Zonder U te vragen, kunnen wij wel reden dat ook U het paarse schrift niet zo mooi zult vinden. Wij ook niet, maar dat is een concessie die wij gedaan hebben, omdat in dit procede wel betere afbeeldingen te maken zijn. En juist afbeeldingen achten wij van groot belang. Hopenlijk bent U het met ons eens en vindt ook U dat we maar gauw veel nieuwe leden er bij moeten maken. Dat zal het moment snel gekomen zijn, dat we Vita Marina in druk kunnen laten verschijnen.

Dat zou wel het meest ideaal zijn, omdat dan ook naast tekeningen nog mooie foto's van mededelingen opgenomen kunnen worden.

Zullen we voor dat doel in 1955 eens extra ons best doen?

ERIOCHEIR SINENSIS

Op 14 Januari hebben de couranten weer een melding gemaakt van het veelvuldig optreden van de Wolhandkrab (*Eriocheir sinensis*). In het Noordzeekanaal moeten momenteel weer zo veel wolhandkrabben voorkomen dat vissers hun werkzaamheden hebben moeten staken willen zij nog heele netten overhouden. Daarom leek het mij gewenst enkele bijzonderheden over krab te vertellen.

In 1912 werd de wolhandkrab voor het eerst in Duitsland waargenomen. Over de wijze van verspreiding vanuit China naar ons land kunnen wij slechts veronderstellingen maken. In het begin beschouwde men het dier als een interessante aanwinst voor de Nederlandse Fauna.

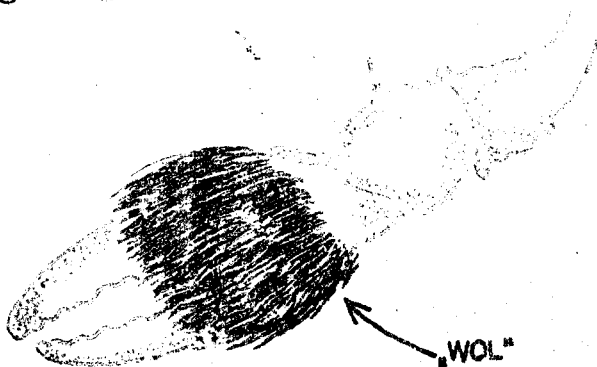
Na 1926 trad een snelle vermeerdering op en spoedig ging men in bepaalde delen van ons land spreken van een plaag. Uit het oorspronggebied de Elbe heeft de wolhandkrab zich over het grootste deel van Noord-West Europa verspreid.

De wolhandkrabben worden onder het achterlijfsschild van het wijfje als vrijzwemmende larven in water van hoog zoutgehalte geboren. In de eerste tijd lijken de dieren in het geheel niet op de ouders. Eerst na enige verschalingen nemen zij de echte krabbengedaante aan, zoals dit ook bekend is van de strandkrab, waarvan de eieren heel gemakkelijk ook in het zee-aquarium uitkomen.

In het eerste levensjaar wordt het zoete water opgezocht, waar de ontwikkeling tot geslachtsrijp dier plaats vindt. Eenmaal volwassen trekken zij naar zee, waar de paring plaats vindt. Een vrouwtje kan 50.000 eieren produceren. Het merendeel der wolhandkrabben neemt slechts eenmaal aan de paring deel en gaat dan ten gronde. Zij danken hun naam aan de wollige beharing op de schaarpoten (zie tekening). Het lijkt net of zij polsmoffjes dragen. De kleur van het dier is overwegend geelbruin soms wat groenig. De poten zijn zeer lang en afgeplat en voorzien van lange nagels. De scharen zijn in verhouding plomp

Bij het in het net geraken worden de mazen stuk gebeten om zich te kunnen bevrijden. De aanwezige vis in het net loopt hierdoor beschadigen op, iets wat de handelswaarde doet verminderen. Het gevaar dat dijken door de krabben ondergraven zouden worden is minder groot dan men eerst vermoedde.

Tot slot nog een verzoek. Wie van de lezers kan ons helpen. Wij zouden graag een vijftigtal wolhandkrabben willen hebben ter vervaardiging van onderwijspreparaten. Wie kan ons het adres van een visser in de omgeving van het Noordzeekanaal geven? Reeds voor de medewerking. Bob Entrop.

Schaarpoot van de Wolhandkrab.

bij voorbaat onze hartelijke dank voor de medewerking. Bob Entrop.

Op een mooie Zondag in Juni (gerekend naar onze modernste begrippen over "mooi weer") heb ik mij even een paar meunen aangeschaft. In drie kwartier uit en thuis en geen kosten. De "binnenlandse leden" moeten nu niet jaloeers worden. Ik zou het zelf ook niet geloofd hebben, maar toen een vriend mij de weg gewezen had, ging het allemaal heel eenvoudig. In de Haagse Courant hadden we de hoog- en laagwaterstanden gelezen en toen het water op z'n laagst stond fietsten we snel naar de haven. Met een schepnetje en een jampotje gewapend "wandelden" we de bazalt- en kolenkalkblokken op die van onderen de havenhoofden beschermen en heel gauw zagen we dat bij onze nadering kleine slanke bruine visjes in de poeltjes tussen de stenen snel een goed heenkomen zochten en zich in allerlei holletjes verscholen. Met een schepnetje waren ze daar echter wel uit te jagen en dan lieten ze zich gemakkelijk vangen. Ik ving er twee ter grootte van mijn pink en pikte "en passant" nog een klein strandkrabbetje mee zo groot als een cent.

Toen ze eenmaal in de bak zaten was het verbazingwekkend om te zien hoe snel de visjes het donkerste en meest onbereikbare hoekje in het aquarium hadden gevonden om er in weg te kruipen. Ze waren weg en ze bleven weg. Enfin dit was een goede gelegenheid om wat meer over ze te weten te komen.

Iedereen weet dat alle degelijke levende organismen op deze wereld zich een latijnse naam aangeschaft hebben om het ons moeilijk te maken. De meun heeft dit echter wel zeer degelijk aangepakt en is onder twee verschillende schuilnamen te vinden! E'n ene naam is *Onos muelana* en de naam die wij voortaan zullen gebruiken luidt: *Motelia muelana* (L). De hollandsche naam is kortweg: meun, of beter: vijfdradige meun. Op die draadjes komen we nog terug.

De exemplaren die ik gevangen heb waren nog jong. Ze zijn dan aan de rugzijde mooi roestbruin en aan de buikzijde hebben ze de kleur van wit goud of zo U wilt: geelachtig zilver. De stabbetjes zijn zeer fijn. De zijlijn is niet recht, maar vertoont een S-bocht. Op de snoet zitten 4 tastertjes (de draadjes) en onder de snoet nog één. Als de meun volwassen is kan hij dertig cm groot worden en tevens is dan zijn buik niet meer zo mooi zilverachtig gekleurd. De tasters of "baarden" bezitten evenals de verlengde vinstralen aan de buikvinnen een groot aantal tastcellen. Op de rug zit voor de rugvin een groepje en in dat groepje zit nog weer een klein rugzwaaiertje waarvan de voorste vinstraat verbeurd is tot een donkere lijn.

groefje liggen in de huid aan weerszijden van het vinnetje vele reukcellen. De ogen schijnen slecht ontwikkeld te zijn.

Nu we het bovenstaande allemaal weten valt het niet moeilijk ons de levenswijze van deze vis voor te stellen. En we hebben een prachtige gelegenheid om een en ander na te gaan. Het grootste gedeelte van zijn tijd brengt de meun door ergens op de bodem liggend in een stil donker hoekje. Hiermee bedoel ik dat hij zich in het aquarium zo gedraagt. Het "reukvinnetje" is voortdurend in beweging. Enkele ogenblikken nadat ik wat voer, bv. fijngesneden mosselen, in het water heb gooid komt hij vlak over de bodem aangekronkeld en zwemt daarna omhoog en eet soms zelfs wel uit de hand! De mosseldeeltjes zijn echter gauw gezonken en dan gaat hij weer op zoek, met een zig-zag-beweging vlak boven de bodem zwemmend, waarbij tasters en buikvin voortdurend het zand raken. Ik heb vaak geconstateerd dat het visje bij dit zoeken rakelings langs een stukje mossel zwemt, zonder het op te merken. Eerst als hij er werkelijk tegenaan zwemt vindt hij het.

Dit feit zowel als het "uit de hand eten" wordt door sommigen wel gebruikt als argument voor de bewering dat de ogen van de meun slecht ontwikkeld zijn. Ik vermoed zelf nog dat de meun dus met de reukcellen op zijn rug zijn voedsel niet VINDEN kan. Hij kan er hoogstens mee merken dat er voedsel in de buurt is en waarschijnlijk weet hij instinctief dat het ergens vóór hem moet zijn, omdat het stroompje langs het rugvinnetje van voren naar achteren gericht is. Zijn ogen zijn slecht en daardoor kan hij zijn voedsel alleen maar VINDEN met de tasters. Dit maakt ook de zig-zaggende gang verklaarbaar.

Wanneer het kleine meuntje een veel te groot stuk mossel gevonden heeft, draait hij razendsnel om zijn lengteas, waarschijnlijk om al schuddend een stukje van de mossel af te krijgen. Misschien ook om de vechtlust of "woede" bot te vieren. Een van mijn meunen zwom van tijd tot tijd de bak eens rond, maar de andere kreeg ik zelfs bij het voeren niet meer te zien. Ik dacht allang dat hij dood was, totdat ik een paar maanden later plotseling mijn kamer in kwam en hem bliksemsnel achter een steen zag verdwijnen. Ik porde hem er uit en hij bleek evenveel gegroeid als de andere: anderhalve centimeter.

Ik dacht: zou de meun dan toch goede ogen hebben of zou hij de trillingen van mijn voet gevoeld hebben. Welke deskundige doet dit probleem eens wat uit de doeken?

Mijn gegroeide strandkrab heeft ongeveer een maand later stiekum beide meuntjes opgepeuzeld. Dit was het roemloze einde!

Er komt nog een andere soort meun aan onze kust voor: de driedradige. (*Motella tricirrata*). Deze mist de tasters op de bovenlip. Er resten hem slechts de twee bij de neusgaten en de ene aan de kin. Hij kan 50 cm lang worden.

Weet iemand een manier om mannetjes van vrouwtjes te onderscheiden? Ik zou dan het komende voorjaar eens kunnen proberen om een klassieke "kweek" op te zetten.

De meun is gemakkelijk te voeren met enchytraeen, zoetwaterpissebedden, tubifex en mosselvlees, zoals hierboven reeds werd geschreven.

door A.C. Verbaan

Na de weekdieren zijn we dus begonnen met krabben. We zouden de gevonden dieren goed reinigen - let U daarbij vooral goed op eventuele vlekken van stookolie- nadat wij vooraf gecontroleerd hadden of de dieren compleet zijn. Dit laatste houdt de suggestie in of U incomplete dieren direct zou moeten weggooien. In het algemeen is dit ook wel waar, maar als ik een zeldzame krab vind, die een poot mist, prepareer ik hem toch in de hoop er later nog eens "een goed passende poot" bij te vinden. (In verband met het wetenschappelijk verantwoord zijn van de collectie geven wij er de voorkeur aan geen reparaties toe te passen, maar de zeldzame vondst liever incompleet in de verzameling te bewaren. R)

Maar nu verder, de krab is dus gereinigd. Nu volgt het moeilijkste werk: het rugschild moet verwijderd worden. Pas op dat U hiermede het dier niet beschadigt. Gaat het niet, laat dan de krab een tijdje drogen. Doet U dit vooral niet in de zon, want het is toch al verre van reukloos!

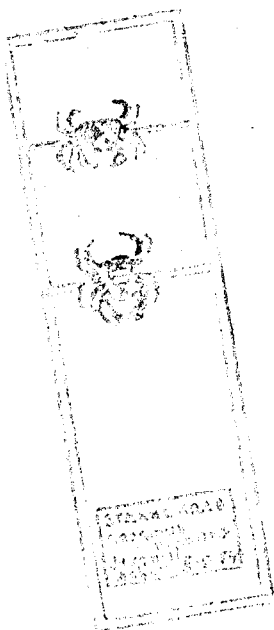
Als het rugschild verwijderd is kunnen we dus een kijkje in het inwendige van de krab nemen. De kieuwen en de kleurige ingewanden zijn duidelijk zichtbaar. Ik raad U aan, om alvorens verder te gaan een schetsboek te nemen en dit geheel eens te schetsen. U wordt op deze wijze gedwongen om het inwendige dier nauwkeurig te bekijken. U zult bemerken dat U nu voor altijd weet hoe een krab in elkaar zit. Nu gaan we schoonmaken. Met behulp van een pincet verwijderen we alle weke delen van het krabbenlichaam, die we kunnen bereiken. Onder de kraan de krab nu nog goed naspoelen en daarna verdwijnen en lichaam en het eveneens gereinigde rugschild in een bakje met handelsformaline (5%).

Na 48 uur halen we er de krab uit, spoelen even onder de kraan af en drukken het rugschild weer op het lichaam vast. Eventueel kunnen we dit ook vastlijmen. Vervolgens worden de poten in de juiste stand gebracht. Ik zelf neem hiervoor altijd een stukje celotex (zachtboard) en leg daar de krab op. Scharen en koppoten worden in de juiste stand gezet en met spelden in deze stand gehouden. In zachtboard kunnen de spelden gemakkelijk vastgestoken worden en het vocht van de krab trekt in de celotex. Ook de monddelen moeten in de juiste stand tegen het buikschild gedrukt worden.

De scharen kunt U naar verkiezing open of gesloten prepareren, maar U dient wel op de symetrie te letten: twee paar looppoten naar voren en twee paar naar achteren gericht.

Als de krab nu goed droog is worden de spelden verwijderd. U kunt natuurlijk de krab op de zelfde wijze bewaren zoals we dit met de schelpen deden. We nemen daartoe een plankje dat we eerst met waterglas bestreken en daarna met zand bestrooid hebben. Hierop lijmen we de krab en vermelden: naam, vindplaats, datum, enz. er bij.

Het kan voorkomen, dat de krab na enige tijd lelijke kleuren vertoont. Dit komt dan omdat het schild door de formaline aangetast is. Het kan voorkomen worden door wat zinkchloride aan de formaline toe te voegen. Zorgt U er vooral voor dat het bakje formaline niet in het zonlicht komt te staan. Onder invloed van het zonlicht namelijk verandert formaline ten dele in mierenzuur, dat kalk oplost. Ook met borax is dit euvel te verhelpen. Verzamelaars die aan de kust wonen geef ik de raad gewoon zeewater te nemen en daarin borax en formaline te doen. Hierdoor wordt de kans op aantasting van de kalk nog geringer.

Kleine krabbetjes of kreeftjes kan met beter in vloeistof bewaren. U plakt daartoe het diertje eerst met plasticlijm op een glasplaatje. (Of er op bevestigen met draadjes, die door de diertjes geregen werden. Red.) Als vloeistof kunt U ook weer handelsformaline nemen hoewel spiritus (70%) ook heel goed bruikbaar is. Dit laatste is zelfs aan te bevelen door de boven genoemde bezwaren.

DETERMINATIEWERKEN

L. Dorsman. Langs strand en dijken
 Dr. H. W. Heinsius en J. Jaspers Jr. Het strandboekje.
 Dr. W. J. Prud'homme van Reine. Wat vind ik aan het strand.
 Dr. L. B. Holthuis Fauna van Nederland (AKF. XV)
 Het laatste boek behandelt alleen de Natantia, de Macrura reptantia en de Anomura.
 Een aflevering over de Brachyura is in bewerking.

TWEE VERONTSCHULDIGINGEN

Allereerst een verontschuldiging van onze zijde en wel betreffende de late verschijning van dit Januari-nummer. Door omschakeling op dit nieuwe procede liep de samenstelling van dit nummer niet zo vlot van stapel, mede ook omdat wij lang hebben moeten wachten op bepaalde materialen, welke de fabriek tijdelijk niet in voorraad had. Wij bieden daarvoor gaarne onze verontschuldiging aan en zullen ons uiterste best doen dat het Februarinummer op tijd in Uw bus glijdt. Het nog niet ontvangen van dit nummer zal bij enkele leden wel de oorzaak zijn geweest dat zij hun contributie voor 1955 nog niet hebben voldaan. Nu accoord dan. Ieder lid krijgt nu dit Januari-nummer in de bus om gelijk kennis te kunnen nemen van de nieuwe uitvoering. Betaal nu ook snel Uw contributie 1955! Dan bent U in iedergeval ook verzekerd van alle andere 11 nummers in 1955. Geen geld... geen Vita Marina zegt onze "keiharde penningmeester". Het woord is dus aan enkele laatkomers!!

door Bob Entrop

VOOR HEN, DIE DE EERSTE SCHREDEN OP HET "GLIBBERIGE" PAD ZETTEN

Het ligt niet in mijn bedoeling hier een uitgebreide beginnersrubriek te openen, want naar mijn ondervinding leert de beginner het meest van zijn eigen praktijk.

Toch is het wel nuttig dat de vele nieuwe leden ook eens via Vita Marina een tip in de goede richting krijgen.

Zonder eigen trots mag ik wel zeggen dat er geen dag voorbijgaat of er staan leken voor mijn zee-aquarium, die stil of "ach wat is dat mooi"-roepend in bewondering komen voor de dierenwereld van de seabodem.

En dan komt meteen de vraag-opmerking van "Dat is zeker wel erg moeilijk". We schudden overtuigend ons hoofd van neen en vertellen dan in korte bewoordingen hoe wij zelf de zaak aanpakken.

Dat zelfde wilde ik nu ook eens aan onze beginners vertellen.

Toen ik indertijd begon werd een klein volglazen bakje als zee-aquarium ingericht, geflankeerd door een onbemullig filttertje. Natuurlijk gaat het met zo'n miniatuurtje ook wel, maar toen na verloop van tijd een meterbak (100x50x50) er naast kwam, bleek wel heel gauw dat een grote bak ontgegensprekelijk veel meer mogelijkheden biedt. Dat is dus de eerste raad: begin liefst (als de beurs het toelaat) direct met een flinke plons zeewater. De dieren hebben meer levensruimte terwijl ook de bouw mogelijkheden voor een rotspartij veel groter worden. Verder zal het ieder duidelijk zijn dat 250 liter water lang nu zo gauw vertroebeld en vergiftigd wordt als de 10 of 20 liter water van het volglazen bakje.

Maar laat ik nu niet al te zeer in details gaan werken. Ik zou vertellen hoe ik het nu doe en wat ik eigenlijk niet doe om de zaak goed draaiende te houden.

HET AQUARIUM Afmetingen: 100x50x50 - hoekijzerengeramte - 4 zijden glas (evengoed is alleen een voorruit en de drie andere zijden van plaatijzer, wanneer het aquarium ingebouwd is). De bodem en de hoekstijlen werden met hete mastiek afgegoten om het ijzer tegen aantasting door het zeewater te beschermen. Het aquarium staat op een houten tafel. Naast het aquarium een grote filter, die doorlopend in bedrijf is. Sinds ongeveer een jaar gebruik ik geen uitstromer meer, maar laat het zeewater, dat vanuit de filter weer naar het aquarium terugloopt eerst over een glasplaat, die boven de bak is geplaatst, heel dun uitvloeien. De glasplaat ligt een beetje hellend en het water loopt als een watervalletje in het aquarium.

In het volgende nummer van Vita Marina zal ik een en ander in tekeningen hopen te verduidelijken. Dit systeem van "doorlichten" werd als proef genomen en voldoet goed. Beginners zou ik toch aanraden om naast een filter ook een gewone uitstromer te gebruiken.

Wordt vervolgd

HANDIGE LIEDEN MAKEN EEN ZEE-AQUARIUM POTDICHT !

Wanneer we een aquarium met mastiek willen isoleren—zo schrijft de heer W. Hinnens van Werkgroep den Haag—doet zich de moeilijkheid voor dat de mastiek vooral langs de staande stijlen soms niet geheel dichtvloeit. Mijn vriend kwam toen op het idee om met een elektrische soldeerbout de mastiek uit te vloeien. Wij legden de stukjes mastiek op de te bewerken plaats—de bak wat schuin plaatsend, drukten er even de soldeerbout op en de mastiek konden we met zo dun uit laten vloeien als we maar wilden. De bout moet niet te lang op een plaats gehouden worden, met het oog op springen der ruiten. Een groot voordeel is dat de mastiek niet over de plaatsen loopt, maar er werkelijk in gesoldeerd wordt. De bout is op een doekje of met papier goed schoon te krijgen. Koud en hard geworden kan de mastiek er ook afgetikt worden. Mocht er tijdens het mastieken mastiek tegen de ruiten komen, dan kunnen we dit met een hard houtje gemakkelijk wegstoten. Gebruik hiervoor liever geen scheermesjes, want die kunnen de ruiten zo gemakkelijk krassen. Hopenlijk kunnen de leden met deze tip hun voordeel doen! (Vast en zeker. En bedankt voor de wijze tip. Red.)

EEN NIEUWE DETERMINATIETABEL " G A R N A L E N " IS UIT !

Wie deze tabel in zijn bezit heeft kan nu tenminste wegwijs worden in de garnalen- en steurkrabsoorten. Dr. L. B. Holthuis schreef deze tabel, welke door de Strandwerkgemeenschap der N. N. V. en de N. J. N. werd uitgegeven. De gegevens voor deze tabel werden door de schrijver ontleend aan Aflevering XV van de Fauna van Nederland, welke eveneens door Dr. L. B. Holthuis werd geschreven, en die wij reeds eerder in onze boekbespreking zeer sterk hebben aanbevolen. De prijs is slechts F. 0.60. Door deze 6 dubbeltjes te storten op giro 535844 t. n. v. Tabellenadministratie Strandwerkgemeenschap Beverwijk zit U meteen goed in het zadel. De tabel is zeer duidelijk en mooi geïllustreerd. Even moet U zich wat kunsttermen van pootonderdelen, snep en sprieten eigen maken, maar dan kunt U met deze tabel heel gemakkelijk overweg. Wij maken U er nog even op attent dat nog meerdere tabellen voorradig zijn, o. a. Zeespinnen, Eendenmossels, Strandvlooien, Walvisachtigen, Keverslakken en Platvissen.

LITERATUUR IS ALLES !!!

Regelmatig worden nieuwe uitgaven in onze rubrieken besproken en door schrijvers bij hun artikelen vermeld. Het is dan de bedoeling dat U deze werken eens doorneemt. Een beetje studie dus zo gezegd. Niet schrikken, want lezend en lerend genieten we heus veel meer.